

Revolúcia v liečbe Parkinsonovej choroby už aj na Slovensku V UNLP Košice zavádzame hlbokú stimuláciu mozgu najmenej invazívnou metódou	2
Online, lekarstvenoviny.sk, 11. 11. 2022, 10:38	
Host' Rádia Regina - Východ	4
Rozhlas, Host' Rádia Regina - Východ, 11. 11. 2022, 11:08	
Čo chcú televízie dosiahnuť v boji proti pirátom a trik, čo podvodníci vymysleli pre Slovákov	5
Online, zive.aktuality.sk, 11. 11. 2022, 13:00	
V Košiciach revolučne liečia Parkinsonovu chorobu. Pacient už nemá hlavu fixovanú rámom	9
Online, spravvy.pravda.sk, 11. 11. 2022, 14:30	
Predajná včelárska výstava	11
Online, kamdomesta.sk, 12. 11. 2022, 0:51	
OBROVSKÁ STRATA: Zomrel významný slovenský básnik a redaktor	12
Online, regiony.zoznam.sk, 12. 11. 2022, 7:01	
Univerzity ostávajú otvorené	13
Televízia, Televízne noviny, 12. 11. 2022, 19:16	
Predajná včelárska výstava	15
Online, kamdomesta.sk, 13. 11. 2022, 1:25	
Príroda je pomýlená, rozkvitli fialky. Nie je to anomália, vraví botanik	16
Online, kosice.korzar.sme.sk, 13. 11. 2022, 21:00	
V Košiciach rozkvitli fialky	17
Tlač, Korzár, 14. 11. 2022	
Predajná včelárska výstava	18
Online, kamdomesta.sk, 14. 11. 2022, 0:13	

Revolúcia v liečbe Parkinsonovej choroby už aj na Slovensku V UNLP Košice zavádzame hlbokú stimuláciu mozgu najmenej invazívnou metódou

11. 11. 2022, 10:38, Zdroj: lekarskenoviny.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 319 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 109 Eur

Redakcia

Košice, 10. novembra 2022 – Ľudia s Parkinsonovou chorobou a ich blízki už niekoľko rokov poznajú metódu hlbkej stimulácie mozgu, ktorá môže prejavy Parkinsonovej choroby vypnúť doslova jedným tlačidlom. Zavedenie elektród do mozgu však predstavuje jeden z náročnejších neurochirurgických výkonov. Lekári v Univerzitnej nemocnici L. Pasteura Košice, vďaka najmodernejšiemu prístrojovému vybaveniu, začali využívať najkomfortnejšiu a najmenej invazívnu metódu implantácie ako prví na Slovensku.

Parkinsonova choroba je druhým najčastejším neurodegeneratívnym ochorením. Podľa odhadov ňou na Slovensku trpí približne 15-tisíc ľudí. Jej výskyt sa zvyšuje spolu s pribúdajúcim vekom, najčastejšie u ľudí nad 50 rokov. Výnimkou však nie sú ani pacienti, ktorých choroba postihla pred dovŕšením štyridsiatky (asi 10 % pacientov).

Ubúdajúci dopamín

Príčinou vzniku Parkinsonovej choroby je odumieranie nervových buniek produkujúcich dopamín. Táto látka zaisťuje správny prenos signálov medzi nervovými bunkami a je dôležitá pre riadenie a koordináciu pohybu a činnosť svalov. Následné príznaky ako tras, zlá koordinácia pohybu a poruchy reči sú dôsledkom práve ubúdania dopamínu v štruktúrach mozgu. V neskorších fázach choroby sa dostávajú vôľou nevládnuteľné mimovoľné pohyby a kŕče a široké spektrum nemotorických príznakov – od zažívacích ťažkostí, porúch spánku až k mnohým psychiatrickým problémom.

Parkinsonova choroba sa zatiaľ nedá vyliečiť

Liečba sa preto zameriava najmä na zmiernenie nepríjemných prejavov a minimalizáciu zdravotného postihnutia. Pre pacientov, ktorým nezabera klasická medikamentózna liečba, je na Slovensku už niekoľko rokov dostupná unikátna metóda hlbkej stimulácie mozgu. Tá prostredníctvom implantovaného neurostimulátora a elektród zavedených do špecifických štruktúr mozgu pomáha pomocou pravidelných elektrických impulzov zmierniť nepríjemné prejavy Parkinsonovej choroby. Vďaka tomu dokáže vrátiť pacientom a ich rodinám stratenú kvalitu života a psychickú pohodu.

„Máme k dispozícii najmodernejší neurostimulátor využívajúci tzv. „data driven therapy“, teda liečbu na základe získaných dát od konkrétneho pacienta s využitím technológie BrainSense. Moderná technológia obsiahnutá v neurostimulátoroch nám lekárom pomáha so správnym nastavením terapie, čím pacientom významne uľahčuje život. V praxi to vyzerá tak, že neurostimulátor zavedieme pod kľúčnu kosť, odkiaľ je spojený s mozgom pacienta pomocou tenkých elektród. Neurostimulátor následne sníma mozgové signály, na základe ktorých terapiu nastavíme a vyhodnotíme jej účinnosť,“ vysvetľuje doc. MUDr. Matej Škorvánek, PhD. z Neurologickej kliniky UNLP a LF **UPJŠ** Košice.

Celosvetovo už podstúpilo takúto liečbu viac ako 300 000 pacientov. Na Slovensku je to viac ako 250 pacientov. Terapia je plne hrazená zdravotnými poisťovňami.

AKO TO FUNGUJE?

Neurostimulátor, ktorý vysiela elektrické impulzy, implantujú lekári pod kožu v oblasti pod kľúčnou kosťou pacienta a spoja ho s mozgom prostredníctvom elektród. Tieto elektródy následne dodávajú do špecifických jadier mozgu presne kontrolované elektrické impulzy vysielať neurostimulátorom, ktoré pozitívne ovplyvňujú centrá mozgu zodpovedné za koordináciu svalov a pohybu.

Implantácia bez strašidelného rámu a s väčšou istotou

Zavedenie elektród do mozgu predstavuje jeden z náročnejších neurochirurgických výkonov. Špecialistom v UNLP Košice pri tak náročnej implantácii pomáha najmodernejšie prístrojové vybavenie, vďaka čomu máme prvé pracovisko na Slovensku, ktoré vykonáva tzv. bezrámovú implantáciu systému hlbkej mozgovej stimulácie.

Využívajú pritom navigačný systém, ktorý umožňuje presne lokalizovať anatomicke štruktúry mozgu. „Vieme sa precízne dostať na presne definované miesto v mozgu a presne sledovať umiestnenie chirurgických nástrojov počas celej operácie. V súčinnosti so zobrazovacím systémom navigačný systém vizualizuje anatómiu pacienta počas operácie a doslova vedie lekára na potrebné miesto s absolútnou presnosťou,“ vysvetľuje doc. MUDr. Vladimír Kaľuch, PhD., MBA, prednosta Neurochirurgickej kliniky UNLP a LF **UPJŠ** Košice.

Celý systém funguje podobne ako GPS navigácia a skracuje zákrok o polovicu

Namiesto mapy sa lekárom zobrazuje mozog a telo pacienta s presne naplánovanými bodmi operačného zákroku. „Doterajšia metóda, implantácia elektród a neurostimulátora, trvá približne šesť hodín. Výhodou novej bezrámovej metódy je to, že skrátila dĺžku operácie zhruba o polovicu. Zárok je pre pacienta menej invazívny, komfortnejší a rýchlejší, pacient nemá počas neho hlavu pevne fixovanú v ráme,“ pokračuje docent Kaľuch.

Samotná implantácia elektród prebieha v lokálnej anestézii, „čiže pacient je po celú dobu pri vedomí, aby sme mohli priebežne kontrolovať jeho motorické a kognitívne schopnosti. Musí napríklad vymenovať všetky mesiace v roku alebo hýbať rukou podľa pokynov. Po zavedení elektród nasleduje implantácia neurostimulátora pod kľúčnu kosť, ktorá už prebieha v celkovej anestézii,“ uzatvára prednosta kliniky docent Kaľuch, ktorý spolu s kolegami realizoval prvé tzv. bezrámové implantácie systému hlbokoj mozgovej stimulácie na Slovensku. Ide pritom o odbornú spoluprácu dvoch kliník Neurochirurgickej a Neurologickej. Prvé dve operácie s najmodernejšou technológiou realizuje operačný tím: MUDr. Veronika Magočová, MUDr. Kamil Knorovský, MUDr. Aurélia Kollová, PhD. a MUDr. Ján Bánoci a za Neurologickú kliniku doc. MUDr. Matej Škorvánek, PhD. a MUDr. Vladimír Haň, PhD.

Pomohli kolegovia z Olomouca

Na prvých dvoch operáciách v UNLP Košice (štvrtok-piatok) sa zúčastnil aj neurochirurg z Fakultnej nemocnice Olomouc, doc. MUDr. David Krahlík PhD. Práve v Olomouci začali využívať bezrámovú implantáciu systému hlbokoj mozgovej stimulácie ako prví v Európe a druhí na svete. Novú metódu odštartovali lekári v USA.

Život po neurostimulácii

Po spustení hlbokoj mozgovej stimulácie dochádza k výraznému zlepšeniu kvality života pacientov s Parkinsonovou chorobou. Hoci choroba bude aj naďalej ich doživotným sprievodcom, vďaka pôsobeniu hlbokoj stimulácie mozgu a tlmeniu jej nepríjemných príznakov sa pacienti znovu dokážu zapojiť do plnohodnotného života – sú schopní sa o seba sami postarať, nie sú odkázaní na svoje okolie, mnohí sa vrátia späť do práce, môžu sa venovať svojim koníčkom a žiť úplne bežný život.

„U pacientov v pokročilom štádiu Parkinsonovej choroby dominujú motorické a nemotorické fluktuácie (kolísanie stavu hybnosti), ktoré významne ovplyvňuje ich fungovanie v bežnom živote, kedy si často nevedia naplánovať a realizovať svoje bežné aktivity v priebehu dňa a väčšinou potrebujú významnú pomoc od druhej osoby. Pri implantovaní neurostimulátora vieme významne znížiť až úplne potlačiť tieto neželané výkyvy pohyblivosti, čo vedie k zvýšenej samostatnosti pacientov. Operáciu robíme najmä kvôli tomu, aby boli v živote čo najviac nezávislí a mohli normálne fungovať,“ zdôrazňuje neurológ Škorvánek a dodáva: „Tým, že sú samostatnejší, uľahčujú situáciu svojim blízkym. Tým, že môžu znovu pracovať, odľahčia sociálny systém. Táto terapia má aj výrazný pozitívny celospoločenský dopad.“ Terapia hlbokoj stimulácie mozgu je okrem Parkinsonovej choroby využiteľná aj na liečbu dystónie, tremoru a epilepsie.

Prvý pacient

Vo štvrtok dopoludnia naši lekári implantovali novou metódou prvého pacienta s pokročilou Parkinsonovou chorobou, kvôli ťažkým motorickým fluktuáciám, ktoré nie je možné kompenzovať bežnou liečbou. Zárok u druhého pacienta je naplánovaný na piatok dopoludnia. Obaja pacienti zažívajú aktuálne, v priebehu dňa niekoľko hodín situácie, kedy sú prakticky imobilní. Prvým pacientom s bezrámovou implantáciou systému hlbokoj mozgovej stimulácie v Košiciach je 46-ročný Rastislav Mihaličko, ktorý očakáva opätovné zaradenie do bežného života a zníženie počtu užívaných tabletiiek. „Obavy zo zákroku nemám, dôverujem operačnému tímu a klinike a UNLP,“ uviedol krátko pred zákrokom.

V Košiciach sme implantovali pôvodnou metódou cca 90 pacientov. Aktuálne čaká na neurostimulátor 15 pacientov, tým, že sa významne skráti doba operácie, tak sa čakacia doba na zárok, ktorá je momentálne asi pol roka, skráti cca o 2-3 mesiace.

Zdroj, foto: UNLP Košice, TS

Vďaka novému odporúčanému postupu v prípade patologického tehotenstva sa výrazne zlepšil starostlivosť o tehotné ženy na celom Slovensku

16. novembra 2022

Autor: Redakcia

Host' Rádia Regina - Východ [🔗](#)

📅 11. 11. 2022, 11:08, Relácia: **Host' Rádia Regina - Východ**, Stanica: **Rádio Regina (východ)**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia**

Slovenska, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: **11 836 GRP: 0,26 OTS: 0,00 AVE: 924 Eur**

[strojový prepis] ... nás stala profesorka Marcela k Borová, ktorá založila Katedry politológie na Prešovskej univerzite v Prešove a neskôr aj na **univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Dávid Baláž tak sa jej pýtal, čo tento rok na poli teologickej konferencii rezonovalo najviac. Napriek tomu, že sa stretávame už 11 rokov na týchto vedeckých konferenciách, v podtitule každej...

Čo chcú televízie dosiahnuť v boji proti pirátom a trik, čo podvodníci vymysleli pre Slovákov

11. 11. 2022, 13:00, Zdroj: zive.aktuality.sk, Vydavateľ: Ringier Axel Springer Media s.r.o., Autor: Ján Trangel, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 83 166 GRP: 1,85 OTS: 0,02 AVE: 1326 Eur

Ján Trangel

Výber najdôležitejších správ z oblasti technológií, internetu, vedy a digitálneho života za posledný týždeň.

Práve čítate 234. vydanie technologického výberu, v ktorom Ján Trangel formou krátkych komentárov upozorňuje na najdôležitejšie udalosti uplynulého týždňa a vyberá články, ktoré by ste rozhodne nemali premeškať. Komentovaný výber najdôležitejších správ z oblasti technológií si predplatitelia Aktuality Navyše môžu prečítať vždy v piatok.

Dohodou proti pirátstvu

České televízne skupiny Nova, Prima a Óčko sa dohodli s prevádzkovateľom známych služieb na zdieľanie (nezriedka nelegálneho) obsahu Hellshare.cz, Hellspy.cz a Hellspy.sk. Z vyhľadávania budú vylúčené vopred definované kľúčové slová, používatelia služieb tak nenájdu niektoré lokálne, autorsky chránené diela. Konkrétne, pri vyhľadávaní známych českých relácií služba zobrazí hlášku o tom, že takýto súbor nie je k dispozícii. Obmedzené má byť aj nahrávanie týchto typov súborov.

Táto dohoda má pritom viac symbolický, než praktický význam. Akokoľvek prelomovo to celé môže znieť, Hellspy je iba malé zrnko v púšti. Na česko-slovenskom trhu s nelegálnym šírením obsahu navyše dlhodobo dominuje iný hráč, však to všetci poznajú. Okrem toho sú tu ešte najrôznejšie pirátske streamovacie služby a torrenty... čiže akokoľvek môže táto dohoda pôsobiť vážne, jej vplyv na zastavenie nelegálneho šírenia autorsky chráneného obsahu bude minimálny.

Je tu ale vidieť zmena myšlienkového nastavenia. Možno aj tým, ako sa jednotlivé stanice snažia pretláčať vlastné streamovacie služby, začínajú si uvedomovať svoju zraniteľnosť. Kým v minulosti s prevádzkovateľmi rôznych úložísk a služieb pohybujúcich sa v šedej či čiernej zóne internetu komunikovali nanajvýš na súde, teraz ide o normálnu dohodu (aj keď tipujem, že právnici a vyhrážky zohrali nemalú úlohu).

Myslím si, že to nebude ojedinelý prípad, ale skôr trend. Miestni vlastníci autorských práv, ktorými najčastejšie bývajú silné televízne skupiny, sa budú snažiť obmedziť pirátske šírenie ich produkcie. Zastaviť sa im to samozrejme nikdy nepodarí. To ale ani nie je cieľom. Úplne im postačí, aby obsah nebol ľahko dostupný na pár kliknutí. Už sťahovanie z torrentov vyžaduje viac technických znalostí, navyše lokálna tvorba tam nie je až tak silno zastúpená.

Keby sa televíziám podarilo zabrániť tomu, aby nešlo všetko stiahnuť intuitívne z webu, alebo si ešte jednoduchšie pustiť cez internetový prehliadač ako akékoľvek iné video, majú vyhrať. Skupina ľudí, ktorí teraz pirátia najmä preto, že to je úplne jednoduché, by bola oveľa ochotnejšia predplatiť si televíznu službu s archívom, alebo priamo streamovaciu službu, kde je pre nich atraktívny obsah nahratý legálne. A to je presne to, čo sa televízie snažia docieľiť.

Trik ušitý na mieru Slovákom

Techniky internetových podvodníkov sa výrazne zlepšili. Od naivných listov nigérijských princov písucich v angličtine sa dostali cez zamilovaných amerických vojakov, technickú podporu Microsoftu s indickým prízvukom až po naozaj premyslené podvody. Na jeden silný trend upozornil v našom rozhovore Pavol Sokol, bezpečnostný analytik z CSIRTu **UPJŠ** v Košiciach.

Priebežne skúma podvody a sleduje ich vývoj. Aktuálne pritom platí, že odosielatelia výrazne zlepšili slovenčinu. Pomocou prekladačov (natrénovaných neurónových sietí) dokážu podvodníci písať uveriteľné správy. Ak používajú krátke vety, ktoré majú nanajvýš tri či štyri slová, ani ich nebudete vedieť odhaliť. Chyby sa dajú nájsť až v rozvitejších správach – slovenčina je v tomto smere veľmi špecifická, stále predstavuje istú prirodzenú bariéru. Odhaliť sa teda ešte dajú, už to ale tak nereže do očí.

Druhý problém je, že sa podvodníci naučili efektívne skrývať za falošné telefónne čísla a e-mailové adresy. Príde vám hovor alebo správa, vidíte odosielateľa, ale v skutočnosti to nie je on, ale podvodník. Zažili sme to asi všetci pri nedávnej vlne volaní typu „interpol“, kde podvodníci hromadne zneužívali slovenské telefónne čísla, ich volania sa teda tvárili ako miestne.

Aktuálne sa pritom objavil nový typ podvodu, ktorý kombinuje oba tieto prvky. Upozornila na neho polícia na svojom Facebooku. Podvodníci poslali obeť SMS s informáciou, že bolo zablokované ich bankové konto a pre odblokovanie majú kliknúť na link nižšie. Použili pritom úplne rovnaké číslo, aké používa banka – správu teda telefóny zaradili do konverzácie, kde už obeť mala množstvo správ od banky napríklad o pohyboch na účte, plánovaných odstavkách systémov atď. To jej pridalo na dôveryhodnosti.

V tomto konkrétnom prípade išlo o „vlákno“ Tatra Banky, videl som už ale aj rovnaký pokus s vláknom VÚB a nie je vylúčené, že podvodníci sa budú vedieť skrýť aj za čísla iných bánk. Navyše samotná správa bola napísaná v bezchybnej slovenčine. Tiež link nebol naivný, ale uveriteľný – aj keď teda po kliknutí naň bol používateľ presmerovaný na stránku, kde pýtali jeho prihlasovacie údaje do

internetbankingu, alebo na ruskú platobnú bránu, ktorá vyzývala na zadanie čísla platobnej karty. To už zase také uveriteľné nie je...

Tak či onak, toto je už úplne nový level podvodov. Asi by sme sa mali všetci čím skôr „nastaviť“ na to, že akákoľvek nečakaná správa - od banky, polície či rodiny - predstavuje potenciálny podvod a od začiatku k nej pristupovať podozrievavo.

Lamička týždňa

Naša Lamička už videla a ocenila množstvo babrákov, ale tínedžer z českého Chodova má našliapnuté k horným priečkam rebríčka. Nadržanom si chcel nabiť telefón v predajni, okolo ktorej prechádzal. Zásuvka však bola na zle dostupnom mieste a telefón mu spadol do zamknutých nákupných vozíkov. Aby sa k nemu dostal, použil zapaľovač. Spôsobil však veľký požiar. Celková škoda predstavuje zhruba 2 milióny eur, mladíkovi hrozí 6 rokov za mrežami. Toto sa nedá nedoceniť. Gratulujeme! KLIK >>>

Páčik týždňa

Astronomický ústav Slovenskej akadémie vied zareagoval na správy svetových i niektorých slovenských médií, ktoré sa týkajú informácií o asteroide s označením 2022 AP7. Ten dostal v mnohých článkoch prívlastok „zabijak planét“. Niektoré bulvárne titulky, niekedy aj v kombinácii s nepresnými informáciami mohli v čitateľoch vzbudiť dojem, že asteroid predstavuje reálnejšiu hrozbu pre planétu Zem, než v skutočnosti. Naši astronómovia pomerne rýchlo prišli s vysvetlením a uviedli správy na pravú mieru - vesmírne teleso v skutočnosti nebude predstavovať riziko aspoň najbližších tisíc rokov. Za tento promptný príspevok k spomaleniu debilizácie ľudstva posielame našim astronómom Páčik. KLIK >>>

Hlavné technologické témy týždňa

PANDÉMIU MÔŽEME UKONČIŤ : Medzinárodný panel 386 odborníkov zo 112 krajín vypracoval štúdiu, ktorá predkladá riešenia na ukončenie pandémie Covidu-19. Zhodli sa na konsenze 41 vyhlásení a 57 odporúčaní v rámci v šiestich oblastiach. Experti odporúčajú koordinovaný celospoločenský a celovládny prístup, aby sa neopakovali čiastkové, zmätočné a neefektívne opatrenia s negatívnymi socioekonomickými dopadmi. Vyzývajú tiež na pokračovanie vakcinačných programov v spojení s prevenciou a liečbou. Prím majú zohrávať vakcíny s dlhodobou ochranou proti viacerým variantom koronavírusu. Štúdia môže poslužiť ako model pre globálnu odozvu na budúce potenciálne pandemické hrozby. (Marek Dzurenko) KLIK >>>

ZMÁTKO NA TWITTERI: Elon Musk dodržal svoj sľub a spustil na Twitteri pridelenie modrého odznaku so symbolom bielej fajky pre používateľské kontá s aktívnym predplatným. Sociálna sieť však naďalej ponechala tento odznak aj tým používateľom, ktorým bol pridelený v minulosti na základe overenia totožnosti. Aktuálne sú tak na Twitteri dve kategórie overených používateľov – platiaci a neplatiaci. Situáciu ešte väčšmi skomplikovalo dočasné zavedenie nového priesvitného odznaku „Official“. Jeho úlohou bolo pomôcť s identifikáciou verejne známych osôb alebo organizácií, ktorých identita bola reálne overená. (Adam Obšitník) KLIK >>>

KTO SPUSTÍ SLOVENSKO V MOBILE: Prihlasovanie do štátnych portálov cez aplikáciu Slovensko v mobile nefunguje ani viac než štyri mesiace od spustenia zďaleka všade tam, kde sa dalo dostať cez občiansky preukaz s čipom. Novinka nebeží na portáli finančnej správy ani rezortu vnútra, ktorých agenda je bežným občanom najbližšie. Pýtali sme sa, prečo viaceré inštitúcie neboli k termínu štartu projektu Slovensko v mobile – 20. júna – pripravené a aké informácie im poskytlo ministerstvo informatizácie, aby mohli novú funkciu zapnúť. Oslovili sme aj organizácie, kde je funkcia dostupná, či museli vykonávať úpravy. (Lukáš Kosno) KLIK >>>

ZMENY V PREDPLATNOM MICROSOFT 365 : Microsoft začína upovedomovať svojich zákazníkov o zmenách, ktoré plánuje vykonať v rámci svojej ponuky spotrebiteľského predplatného Microsoft 365 (pôvodne Office 365). Hoci zmeny nie sú na programe dňa v najbližšej budúcnosti, je potrebné s nimi výhľadovo počítať. Skončia napríklad personalizované e-mailové adresy na doméne Outlook.com, tiež prílohy e-mailov z Outlooku sa už budú započítavať do priestoru na našom OneDrive. (Martin Kováč) KLIK >>>

GEELY MIERI DO EURÓPY: Čínsky výrobca elektromobilov Geely začne predávať autá na českom, maďarskom a slovenskom trhu. Pilotným produktom bude elektrický crossover Geometry C. Na domácom trhu stojí vozidlo v prepočte necelých 18-tisíc eur. Aké budú ceny pre Európu nie je známe, ale aj toto oznámenie je ďalším dôkazom veľkej čínskej automobilovej ofenzívy. (Marek Pokrývka) KLIK >>>

SKYSHOWTIME ODŠTARTUJE VO FEBRUÁRI: Videoplatforma SkyShowtime oznámila, že na Slovensku oficiálne odštartuje vo februári. Po Netflixu, Disney+ a HBO Max ide o poslednú z veľkých svetových streamovacích služieb, ktorá ešte u nás dostupná nie je. (Filip Maxa) KLIK >>>

Vedecké témy Navyše

PREČO VYHYNULI PRVÉ ZVIERATÁ: Vedci identifikovali prvé veľké hromadné vymieranie v histórii komplexného života. Došlo k nemu pred 550 miliónmi rokov. Odborníci objavili aj jeho pravdepodobnú príčinu – zníženú globálnu dostupnosť kyslíka. (Marek Dzurenko) KLIK >>>

STAVANIE ZÁKLADNÝ Z HORNÍN NA MARSE A MESIACI : Používanie vesmírnych surovín na výstavbu základní na Mesiaci a Marse by dramaticky znížilo náklady potrebné na transport. Marťanský a lunárny regolit predstavuje potenciálne ideálny stavebný materiál pre budúce základne pre svoju všadeprítomnosť, dostupnosť a schopnosť ochrániť pred kozmickou radiáciou. Tím inžinierov z University of Central Florida dokázal vytvoriť regolitové tehly kombináciou 3D tlače a aditívnej výrobnéj metódy, ktorá vytláča kvapalné spojivo na podklad z prášku. (Marek Dzurenko) [KLIK >>>](#)

SVEDECTVO O KOZMICKÝCH BÚRKACH : Záznam rádioaktívneho izotopu uhlíka v letokruhoch dávnych stromov poukazuje na občasný výskyt udalostí s mimoriadne vysokou mierou radiácie, takzvané Miyakeho udalostí (angl. Miyake events). Vedci sa doposiaľ domnievali, že by mohlo ísť o slnečné erupcie. Podľa výsledkov novej štúdie je to však nepravdepodobné. Jej autori hovoria, že dĺžka trvania Miyakeho udalostí poukazuje skôr na to, že predstavujú akési radiačné „búrky“. Ich pôvod ostáva zahalený rúskom tajomstva a sú potenciálnou hrozbou s globálnymi následkami. (Marek Dzurenko) [KLIK >>>](#)

Komentár týždňa

PRIVEĽKÉ SÚSTO PRE MUSKA : Životné prostredie? Elektrina. Smrteľné nehody? Autonómia. Zápchy? Tunely. Prežitie civilizácie? Kolónia na Marse. Nevyliciteľné choroby? Čip v mozgu. Tak nejak by sa dal zhrnúť spôsob, akým Elon Musk pristupuje ku komplexným celospoločenským problémom. Takmer každý dokáže v sekunde vyriešiť dvomi slovami. Až na to, že takto to v praxi nefunguje. A akokoľvek sa riešenie zdá byť triviálne, až pri jeho realizácii sa ukáže, o akú komplexnú záležitosť v skutočnosti ide. Inak to nebude v prípade Muskovej najnovšej hračky – Twitteru. (Martin Hodás) [KLIK >>>](#)

Rozhovory Navyše

BEZPEČNOSTNÝ ANALYTIK: Kto sú a odkiaľ pochádzajú internetoví podvodníci? Sú to jednotlivci alebo organizované skupiny? Ako fungujú a postupujú podľa vopred stanovených „manuálov“, či skôr náhodne? O týchto aj ďalších témach sa s nami rozprával Pavol Sokol, bezpečnostný analytik CSIRTu **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, ktorý skúmal mnoho aktuálnych prípadov internetových, e-mailových aj telefonických podvodov a odhalil viacero trikov, ktoré podvodníci používajú. (Ján Trangel) [KLIK >>>](#)

TVORCA „ODGOOGENÉHO“ SMARTFÓNU: Slovenský vývojár Tibor Kaputa pripravil sériu úspešných mobilných aplikácií pre operačný systém Android. Sú plne open-source, bez reklám a zamerané na maximálnu funkčnosť. Počas rokov nazbierali desiatky miliónov sťahnutí. Teraz sa pustil do väčšieho projektu. Vyvíja vlastný operačný systém Simple OS, ktorý je úplne „odgooglovaný“ a stojí výhradne na open-source. Vo veľkom rozhovore nám prezradil aj to, ako sa dal dohromady s bulharskou firmou Secure Group, ktorá sa stará o hardvér telefónu, pre koho je takéto zariadenie určené aj či sa zamýšľajú nad ďalšou generáciou. (Adam Obšitník, Ján Trangel) [KLIK >>>](#)

ODBORNÍK NA ELEKTROMOBILITY : Priamou náhradou automobilov so spaľovacími motormi majú byť elektromobily. Postupne sa ale vynára čoraz viac otázok a následne aj pochybností, či skutočne dokážu prebrať úlohu hlavnej a neskôr aj jedinej technológie osobnej dopravy. S odborníkom na elektromobily Matúšom Dankom zo Žilinskej univerzity sme sa pokúšali nájsť odpovede na najpálčivejšie otázky týkajúce sa tejto kontroverznej transformácie mobility. (Lukáš Koškár) [KLIK >>>](#)

ŠPECIALISTA NA SATELITNÉ SNÍMKOVANIE: Zemský povrch nepretržite sleduje množstvo družíc na obežnej dráhe. S rôznou úrovňou detailu i za rozdielnym účelom. Niektoré snímky sú len „pre tie správne oči“, iné sú komerčne dostupné a zakúpiť si ich môže ktokoľvek. Vráťane radarových snímkov, ktorým neprekáža oblačnosť a cenné informácie odhalia i v noci. Takéto dáta analyzuje aj spoločnosť EO59, zaoberajúca sa primárne analýzou pohybu vytypovaných objektov, konštrukcií či celých lokalít, ktorý je voľným okom zvyčajne nepozorovateľný. Nielen o význame podobných analýz sme sa rozprávali s jej zakladateľom a prezidentom Carlom Puccim. (Martin Hodás) [KLIK >>>](#)

PREDSTAVITELIA MINISTERSTVA FINANCIÍ: Na portáli finančnej správy stále nefunguje prihlasovanie za pomoci mobilnej aplikácie Slovensko v mobile – cez takzvané mobilné ID. Štát navyše doteraz nezazmluvnil potrebné úpravy a funkcia môže byť k dispozícii až v horizonte jedného roka od zadania objednávky. O dôvodoch omeškania sme sa rozprávali s manažmentom rezortu financií – generálnou tajomníčkou služobného úradu Veronikou Gmiterko a riaditeľom sekcie IT Vladimírom Bednárom. (Lukáš Kosno) [KLIK >>>](#)

TECHNICKÝ RIADITEĽ 4KY : Štvrtý mobilný operátor 4ka tvrdí, že ako rastie jeho zákaznícka база, umožňuje mu to budovať sieť aj v lokalitách, kde to v minulých rokoch ekonomicky nevychádzalo – napriek tomu, že má frekvencie, ktoré sa hodia skôr do miest. Naráža vraj ale na problémy pri nájomných zmluvách. Vlastníci budov majú mať niekedy nereálne požiadavky. V spolupráci s konkurenčnými operátormi zas buduje vlastnú sieť aj v nákupných centrách. O podrobnostiach hovorí technický riaditeľ operátora 4ka Patrik Kollaroci. (Filip Maxa) [KLIK >>>](#)

E-ŠPORTOVÝ AGENT : E-šport už dnes ponúka možnosti veľkých odmien a zárobkov, hráči sú profesionáli a v mnohom sa ich kontrakty podobajú tým, ktoré sú bežne vo svete klasického športu. Pred tým, ako sa podpíše zmluva, môže hráčovi pomôcť agent, ktorý spripomienkuje samotný kontrakt, a tak ochráni svojho klienta. Kontaktovali sme preto Tomáša Klečka, ktorý spoločne so svojou talentovou agentúrou ESPORTS REPRE zastupuje domácich e-športových hráčov. Aká je jeho práca a prečo by mal mať každý profesionálny hráč vlastného agenta? (Lukáš Zachar) [KLIK >>>](#)

Tento článok vznikol vďaka tomu, že ste si predplatili prémiový obsah Aktuality Navyše. Ďakujeme za podporu.

Autor: Ján Trangel

V Košiciach revolučne liečia Parkinsonovu chorobu. Pacient už nemá hlavu fixovanú rámom

11. 11. 2022, 14:30, Zdroj: spravy.pravda.sk, Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: Jana Vargová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 145 062 GRP; 3,22 OTS; 0,03 AVE; 1609 Eur

Ľudia s Parkinsonovou chorobou a ich blízki už niekoľko rokov poznajú metódu hlbokoj stimulácie mozgu, ktorá môže prejavy Parkinsonovej choroby vypnúť doslova jedným tlačidlom.

Foto: UNLP

Operácia pri Parkinsonovej chorobe v košickej UNLP.

Zavedenie elektród do mozgu patrilo doteraz k náročnejším neurochirurgickým výkonom. Princípom operácie je totiž deštrukcia alebo stimulácia malej oblasti mozgu, ktorá sa dosahuje zavedením tenkej ihly do mozgu cez malý otvor v lebke. Presnosť nasmerovania a hĺbky sa zaisťuje tzv. stereotaktickým rámom pripevneným na hlavu pacienta. Celosvetovo už podstúpilo takúto liečbu viac ako 300 000 pacientov. Na Slovensku ich bolo viac ako 250. Terapiu plne hradia zdravotné poisťovne.

Lekári v Univerzitej nemocnici L. Pasteura Košice (UNLP) majú nové pracovisko, na ktorom vďaka najmodernejšiemu prístrojovému vybaveniu začali využívať najkomfortnejšiu a najmenej invazívnu metódu implantácie bez rámu ako prví na Slovensku.

„Máme k dispozícii najmodernejší neurostimulátor využívajúci tzv. data driven therapy, teda liečbu na základe získaných dát od konkrétneho pacienta s využitím technológie BrainSense. Moderná technológia obsiahnutá v neurostimulátoroch nám pomáha so správnym nastavením terapie, čím pacientom významne uľahčuje život. V praxi to vyzerá tak, že neurostimulátor zavedieme pod kľúčnu kosť, odkiaľ je spojený s mozgom pacienta pomocou tenkých elektród. Neurostimulátor následne sníma mozgové signály, na základe ktorých terapiu nastavíme a vyhodnotíme jej účinnosť,“ vysvetlil lekár Matej Škorvánek z Neurologickej kliniky UNLP a Lekárskej fakulty Univerzity Pavla J. Šafárika Košice.

Čas operácie skrátili o polovicu

Lekári využívajú navigačný systém, ktorý im umožňuje presne lokalizovať anatomické štruktúry mozgu. „Vieme sa precízne dostať na presne definované miesto v mozgu a presne sledovať umiestnenie chirurgických nástrojov počas celej operácie. V súčasnosti so zobrazovacím systémom navigačný systém vizualizuje anatómiu pacienta počas operácie a doslova vedie lekára na potrebné miesto s absolútnou presnosťou,“ vysvetľuje Vladimír Kaľuch, prednosta neurochirurgickej kliniky.

Liečba Parkinsonovej choroby v UNLP Košice

Fotogaléria 11 fotiek

+8

Celý systém funguje podobne ako GPS navigácia. Namiesto mapy sa lekárom zobrazuje mozog a telo pacienta s presne naplánovanými bodmi operačného zákroku. „Doterajšia metóda, implantácia elektród a neurostimulátora, trvala približne šesť hodín. Výhodou novej bezrámovej metódy je to, že skrátila dĺžku operácie zhruba o polovicu. Zárok je pre pacienta menej invazívny, komfortnejší a rýchlejší, pacient nemá počas neho hlavu pevne fixovanú v ráme,“ pokračuje Kaľuch.

Samotná implantácia elektród prebieha v lokálnej anestézii. „Pacient je po celý čas pri vedomí, aby sme mohli priebežne kontrolovať jeho motorické a kognitívne schopnosti. Musí napríklad vymenovať všetky mesiace v roku alebo hýbať rukou podľa pokynov. Po zavedení elektród nasleduje implantácia neurostimulátora pod kľúčnu kosť, ktorá už prebieha v celkovej anestézii,“ uzatvára prednosta Kaľuch, ktorý spolu s kolegami realizoval prvé tzv. bezrámové implantácie systému hlbokoj mozgovej stimulácie na Slovensku.

Druhí v Európe

Na prvých dvoch operáciách v UNLP Košice, ktoré sa uskutočnili vo štvrtok a v piatok, sa zúčastnil aj neurochirurg David Krahlík z Fakultnej nemocnice Olomouc. Práve v Olomouci začali využívať bezrámovú implantáciu systému hlbokoj mozgovej stimulácie ako prví v Európe a druhí na svete. Novú metódu odštartovali lekári v USA.

Po spustení hlbokoj mozgovej stimulácie dochádza k výraznému zlepšeniu kvality života pacientov s Parkinsonovou chorobou. Hoci choroba bude aj naďalej ich doživotným sprievodcom, vďaka pôsobeniu hlbokoj stimulácie mozgu a tlmeniu jej nepríjemných príznakov sa pacienti znovu dokážu zapojiť do plnohodnotného života. Sú schopní sa o seba sami postarať, nie sú odkázaní na svoje okolie, mnohí sa vrátia späť do práce. Môžu sa venovať svojim koníčkom a žiť úplne bežný život. Terapia hlbokoj stimulácie mozgu je okrem Parkinsonovej choroby využiteľná aj na liečbu dystónie, tremoru a epilepsie.

Prvým pacientom s bezrámovou implantáciou systému hlbokoj mozgovej stimulácie v Košiciach je 46-ročný Rastislav Mihaličko, ktorý očakáva opätovné zaradenie do bežného života a zníženie počtu užívaných tabletiiek. „Obavy zo zákroku nemám, dôverujem

operačnému tímu a klinike a UNLP,“ uviedol krátko pred zákrokom.

Aktuálne čaká na neurostimulátor 15 pacientov. Tým, že sa významne skráti čas operácie, sa čakacia doba na zákrok, ktorá je momentálne asi pol roka, skráti zhruba o 2 až 3 mesiace.

Čo je to Parkinsonova choroba

Parkinsonova choroba je druhým najčastejším neurodegeneratívnym ochorením. Podľa odhadov ňou na Slovensku trpí približne 15-tisíc ľudí. Jej výskyt sa zvyšuje spolu s pribúdajúcim vekom, najčastejšie u ľudí nad 50 rokov. Výnimkou však nie sú ani pacienti, ktorých choroba postihla pred dovŕšením štyridsiaty (asi 10 percent pacientov).

Príčinou vzniku Parkinsonovej choroby je odumieranie nervových buniek produkujúcich dopamín. Táto látka zaisťuje správny prenos signálov medzi nervovými bunkami a je dôležitá pre riadenie a koordináciu pohybu a činnosť svalov. Následné príznaky ako tras, zlá koordinácia pohybu a poruchy reči sú dôsledkom práve ubúdania dopamínu v štruktúrach mozgu. V neskorších fázach choroby sa dostávajú vôľou nezvládnuteľné mimovoľné pohyby a kŕče a široké spektrum nemotorických príznakov – od zažívacích ťažkostí, porúch spánku až k mnohým psychiatrickým problémom.

Zatiaľ sa nedá úplne vyliečiť. Liečba sa preto zameriava najmä na zmiernenie nepríjemného trasu a minimalizáciu zdravotného postihnutia.

Liečba Parkinsonovej choroby

Neurochirurg David Krahulík z Fakultnej nemocnice Olomouc.

Vladimír Kaňuch, prednosta Neurochirurgickej kliniky UNLP a LF **UPJŠ** Košice.

Pacient Rastislav Mihaličko pri operácii v košickej UNLP.

Operácia pri Parkinsonovej chorobe v košickej UNLP.

Operácia pri Parkinsonovej chorobe trvala šesť hodín a pacient musel mať na hlave špeciálny rám.

UNLP

alzforum.org

Autor: Jana Vargová

Predajná včelárska výstava [📄](#)

📅 12. 11. 2022, 0:51, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Robert Gregorek**

Dosah: **2 605** GRP: **0,06** OTS: **0,00** AVE: **337** Eur

Utorok 15.11.2022, 09:00

Iné termíny

Pozývame Vás na predajnú včelársku výstavu, ktorá sa uskutoční v dňoch 4.11. až 20.11.2022 denne v čase od 9:00 do 17:00 hod. Vystavovatelia poskytnú poradenskú činnosť **a** rôzne konzultácie, predaj medu **a** iných včelárskych výrobkov vrátane ochutnávok **a** tvorivých dielní.

Cez víkend 12. **a** 13. novembra sa môžete zúčastniť prednášok **pre** laickú i odbornú verejnosť. Presný program bude známy neskôr. Otváracie hodiny areálu (záhrada **a** skleníky) ostávajú platné ako doteraz, tzn. od 9:00 do 15:00 hod.

Víkendové prednášky:

12.11.2022

10:00 hod. - Vladimíra Kňazovická - Pôvod **a** využitie včelích produktov 14:00 hod. - **Robert Gregorek** - Krajinárske opatrenia inšpirované prírodou so zameraním na podporu včely medonosnej **a** iných opeľovačov, čiastkové poznatky získané pri práci s jednoduchými úlmi s rotujúcim plodiskom

13.11.2022

09:30 hod. - Jaroslav Pásler - Pomôcky pri chove matiek 14:00 hod. - Jaroslav Gasper - Úľová problematika: História **a** súčasnosť

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí **a** preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín **a** čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: upjs.sk

OBROVSKÁ STRATA: Zomrel významný slovenský básnik a redaktor [✉](#)

📅 12. 11. 2022, 7:01, Zdroj: presov.zoznam.sk [✉](#), Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Autor: **Maria Rusnáková**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 47 907 GRP: 1,06 OTS: 0,01 AVE: 1081 Eur

Maria Rusnáková 12.11.2022 11:30 Pridajte komentár

Zdroj: [archív regiony.zoznam.sk](https://archiv.regiony.zoznam.sk)

PREŠOV – Obrovská strata zasiahla pedagogickú a umeleckú sféru mesta Prešov. Vo veku 80 rokov navždy opustil tento svet známy regionálny básnik a redaktor PaedDr. Tomáš Majerník. S mestom spolupracoval viac ako tri desaťročia.

PaedDr. Tomáš Majerník spolupracoval s mestom Prešov už v rokoch 1981 až 1990, keď na stránkach bývalého Kultúrno-spoločenského mesačníka Prešov predstavoval literárnu tvorbu prešovských autorov. V roku 1991 vytvoril rubriku Náboženský život, ktorú vyplňoval aj v Prešovskom magazíne. Pripravoval informácie o bohoslužbách pre veriacich, pričom všetky termíny zisťoval osobne, návštevou správcov jednotlivých farností v rámci celého Prešova.

V roku 2021 uplynulo neuveriteľných 30 rokov, odkedy pán Majerník začal zbierať informácie o bohoslužbách v rámci farností v celom Prešove. Pri tejto príležitosti ho v budove historickej radnice prijala primátorka mesta Prešov Andrea Turčanová, aby mu osobne poďakovala za jeho veľkú pomoc a službu občanom nášho mesta.

Neustále sa vzdelával

Ako píše Krajská knižnica P.O. Hviezdoslava v Prešove, Tomáš Majerník, rodák z Terne pri Prešove, mal už v mladosti blízko k estetike, a tak jeho kroky smerovali na Strednú priemyselnú školu odevnú do Trenčína. Po jej skočení nastúpil ako učiteľ odborných predmetov na Odbornom učilišti pri Odevných závodoch kapitána Nálepku v Prešove. Túžba spoznávať ho viedla k ďalšiemu vzdelaniu. Vyštudoval slovenský jazyk a dejepis na Pedagogickej fakulte **UPJŠ** v Prešove.

1/2

Autor: **Maria Rusnáková**

Univerzity ostávajú otvorené [🔗](#)

📺 12. 11. 2022, 19:16, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Pavol Sovák, Rektor univerzity Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **43968 Eur**

Zlatica Švajdová Puškárova, moderátorka:

Niektorí vysokoškoláci si môžu vydýchnuť.

Patrik Švajda, moderátor:

Rektori štyroch univerzít na východnom Slovensku potvrdili pokračovanie v riadnom vyučovaní po 17. novembri. Na protest ich nezatvorila.

Zlatica Švajdová Puškárova, moderátorka:

Ministerstvo splnilo časť požiadaviek rektorskej konferencie.

Kristína Oravcova, redaktorka:

Vysoké školy už na začiatku akademického roka avizovali prerušenie výučby od 17. novembra. Mal to byť protest proti nedôstojnému postaveniu škôl. Najzásadnejším problémom boli ceny energií, ale aj podvyživené rozpočty univerzít.

Pavol Sovák, rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika:

Tak sa pýtam, či chceme zavrieť slovenské univerzity, či toto je riešenie.

Kristína Oravcova, redaktorka:

Študenti z avizovaného protestu nadšení neboli, pre nich by znamenal zníženie kvality vzdelávania.

vysokoškoláci:

Najhoršia je tá neistota, nevieme dokedy sme v škole a čo sa bude diať ďalej.

Mne by bolo veľmi ľúto kebyže som prišla o tú skúsenosť ako o tú prax aj o tie cvičenia.

Kristína Oravcova, redaktorka:

Tohtotýždňové rokovanie prešovskej a troch košických univerzít s ministerstvom školstva nakoniec hrozbu odvrátilo, skončilo sa dohodou o ich financovaní.

Ján Horecký, minister školstva, vedy, výskumu a športu, nom.Oľano:

Financie sú limitujúce, takže sme si konkrétne ukázali, ako sa zmenil systémový prístup k financovaniu vysokých škôl, ktorých celkový rozpočet už je nad úrovňou rozpočtu roku 2020.

Kristína Oravcova, redaktorka:

To však neznamená vyriešenie všetkých problémov. Existenčnou hrozbou ostávajú ceny energií.

Stanislav Kmeť, rektor Technickej univerzity v Košiciach:

Tuná vlastne boli konkrétne ponuky, koľko a akým spôsobom tie energie budeme v budúcom roku v roku 2023 riešiť.

Peter Kónya, rektor Prešovskej univerzity v Prešove:

Napriek tomu, že situácia je ťažká a stále veľké problémy pretrvávajú, nemyslíme si, že by sme mali trestať študentov za tieto problémy, tým zavrieme školu.

Kristína Oravcova, redaktorka:

Druhák Samo hovorí, že sa väčšine študentov teraz uľavilo.

Samuel Skuben, vysokoškolák:

Niektoré odbory ako je napríklad dentálna hygiena, majú prax priamo na fakultách, kedy chodia vlastne na kreslá a podobne. Si skúšajú svoju budúce povolanie a to by im rozhodne v budúcnosti chýbalo.

Kristína Oravcova, redaktorka:

Nateraz je isté, že sa vysoké školy na východe od stredy nezatvoria. V prípade zhoršenej finančnej situácie sú však pripravené reagovať.

Jozef Demeter a Kristína Oravcová, Televízia Markíza.

Predajná včelárska výstava [📄](#)

📅 13. 11. 2022, 1:25, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Robert Gregorek**

Dosah: **2 605** GRP: **0,06** OTS: **0,00** AVE: **337** Eur

Nedeľa 13.11.2022, 09:00

Iné termíny

Pozývame Vás na predajnú včelársku výstavu, ktorá sa uskutoční v dňoch 4.11. až 20.11.2022 denne v čase od 9:00 do 17:00 hod. Vystavovatelia poskytnú poradenskú činnosť **a** rôzne konzultácie, predaj medu **a** iných včelárskych výrobkov vrátane ochutnávok **a** tvorivých dielní.

Cez víkend 12. **a** 13. novembra sa môžete zúčastniť prednášok **pre** laickú i odbornú verejnosť. Presný program bude známy neskôr. Otváracie hodiny areálu (záhrada **a** skleníky) ostávajú platné ako doteraz, tzn. od 9:00 do 15:00 hod.

Víkendové prednášky:

12.11.2022

10:00 hod. - Vladimíra Kňazovická - Pôvod **a** využitie včelích produktov 14:00 hod. - **Robert Gregorek** - Krajinárske opatrenia inšpirované prírodou so zameraním na podporu včely medonosnej **a** iných opeľovačov, čiastkové poznatky získané pri práci s jednoduchými úlmi s rotujúcim plodiskom

13.11.2022

09:30 hod. - Jaroslav Pásler - Pomôcky pri chove matiek 14:00 hod. - Jaroslav Gasper - Úľová problematika: História **a** súčasnosť

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí **a** preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín **a** čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: upjs.sk

Príroda je pomýlená, rozkvitli fialky. Nie je to anomália, vraví botanik ✉

📅 13. 11. 2022, 21:00, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk ✉, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Robert Bejda, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 52 860 GRP: 1,17 OTS: 0,01 AVE: 1122 Eur

Konečne majú vlahu, ktorá im chýbala.

KOŠICE. Kedysi kvitli jarne kvety iba na jar a Martin zvyčajne chodieval „na bielom koni“.

Príroda je však v posledných rokoch, evidentne z globálneho otepľovania, popletená a čo v minulom storočí platilo, v tom aktuálnom už nemusí.

Príkladom sú fialky, ktoré rozkvitli v Košiciach na Hroncovej ulici.

Typický jarň kvietok, ktorý obvykle spolu so snežienkami ohlasuje koniec zimy, sfarbil na niekoľkých miestach trávnik do fialova.

Deti, ktoré si to všimli, si pár kvietkov natrhali a urobili kytičky.

Novembrové fialky (9 fotografií) Pomýlená vegetácia

Či je kvitnutie fialiek takmer v polovici novembra normálne a čo tento jav spôsobilo, sme sa opýtali odborníka na flóru Róberta Gregoreka z Botanického záhrady **UPJŠ** Košice.

„Nedá sa povedať, že by to bola úplná anomália. Trochu to dokumentuje fakt, že aktuálne počasie je naozaj mimoriadne teplé. Fialka je fyziologicky dvoj a viacročná rastlina. Čiže vie kvitnúť aj pred príchodom zimy. Podobne sa správajú aj iné druhy rastlín,“ vraví Gregorek.

Byliny využívajú momentálnu príležitosť a rozkvitajú. No nemusí to pre ne znamenať žiadnu vážnu ujmu. Na jar určite normálne opäť zakvitnú.

„Netypická teplota tejto jesene a konečne dostupná vlaha, ktorá chýbala v lete, dokáže rastliny a celú vegetáciu pomýliť. Súhra týchto dvoch parametrov hrá významnú úlohu aj pre rozkvitnutie fialiek,“ vysvetľuje odborník.

Klimatická zmena

Globálne otepľovanie je podľa Gregoreka fakt.

„Ale nás ani tak netrápi to, že dochádza k miernemu nárastu teploty, čo sa často zdôrazňuje. Oveľa vážnejšie a aj výstižnejšie je pomenovanie klimatická zmena. Všimame si nielen to, že leto sa naťahuje smerom k zime a trvá pomerne dlho, resp. je to taká dlhá umiernená jeseň, ale že sa striedajú periódy netypického tepla s netypickým chladom, extrémne sucho a extrémnym podmáčaním,“ vraví odborník.

Klimatické zóny smerom od rovníka na sever i na juh sa posunuli zhruba o 200 až 300 kilometrov.

„Priemerná teplota je na vzostupe, ale na to sa príroda dokáže adaptovať pomerne dobre. Horšie reaguje na rozhárané počasie, ktoré strieda extrémne hodnoty a teplotné výkyvy,“ dáva Gregorek s tým, že aj na tieto javy si budeme musieť zvyknúť.

A príroda tiež.

Autor: Robert Bejda

V Košiciach rozkvitli fialky [↗](#)

📅 14. 11. 2022, Zdroj: **Korzár**, Strana: 8, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Robert Bejda**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 126 523 GRP: 2,81 OTS: 0,03 AVE: 757 Eur

TEPLÉ A VLHKÉ POČASIE POMÝLILO PRÍRODU

Odborník z botanickej záhrady vysvetľuje, ako klimatická zmena vplyva na vegetáciu.

KOŠICE. Kedysi kvitli jarne kvety iba na jar a Martin zvyčajne chodieval „na bielom koni“.

Príroda je však v posledných rokoch, evidentne z globálneho otepľovania, popletená a čo v minulom storočí platilo, v tom aktuálnom už nemusí.

Príkladom sú fialky, ktoré rozkvitli v Košiciach na Hroncovej ulici.

Typický jarň kvietok, ktorý obvykle spolu so sneženkami ohlasuje koniec zimy, sfarbil na niekoľkých miestach trávnik do fialova.

Deti, ktoré si to všimli, si pár kvietkov natrhali a urobili kytičky.

Pomýlená vegetácia

Či je kvitnutie fialiek takmer v polovici novembra normálne a čo tento jav spôsobilo, sme sa opýtali odborníka na flóru Róberta Gregoreka z Botanickej záhrady **UPJŠ** Košice.

„Nedá sa povedať, že by to bola úplná anomália. Trochu to dokumentuje fakt, že aktuálne počasie je naozaj mimoriadne teplé. Fialka je fyziologicky dvoj a viacročná rastlina. Čiže vie kvitnúť aj pred príchodom zimy. Podobne sa správajú aj iné druhy rastlín,“ vraví Gregorek.

Byliny využívajú momentálnu príležitosť a rozkvitajú. No nemusí to pre ne znamenať žiadnu vážnu ujmu. Na jar určite normálne opäť zakvitnú.

„Netypická teplota tejto jesene a konečne dostupná vlaha, ktorá chýbala v lete, dokáže rastliny a celú vegetáciu pomýliť. Súhra týchto dvoch parametrov hrá významnú úlohu aj pre rozkvitnutie fialiek,“ vysvetľuje odborník.

Klimatická zmena

Globálne otepľovanie je podľa Gregoreka fakt.

„Ale nás ani tak netrápi to, že dochádza k miernemu nárastu teploty, čo sa často zdôrazňuje. Oveľa vážnejšie a aj výstižnejšie je pomenovanie klimatická zmena. Všimame si nielen to, že leto sa naťahuje smerom k zime a trvá pomerne dlho, resp. je to taká dlhá umiernená jeseň, ale že sa striedajú periódy netypického tepla s netypickým chladom, extrémne sucho a extrémnym podmáčaním,“ vraví odborník.

Klimatické zóny smerom od rovníka na sever i na juh sa posunuli zhruba o 200 až 300 kilometrov.

„Priemerná teplota je na vzostupe, ale na to sa príroda dokáže adaptovať pomerne dobre. Horšie reaguje na rozhárané počasie, ktoré strieda extrémne hodnoty a teplotné výkyvy,“ dodáva Gregorek s tým, že aj na tieto javy si budeme musieť zvyknúť.

A príroda tiež.

Päťročná Lívia si z fialiek vyrobila jesennú kytičku. Fialky a medzi nimi lesná jahoda.

Autor: TEXT A FOTO: RÓBERT BEJDA

Predajná včelárska výstava [📄](#)

📅 14. 11. 2022, 0:13, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Robert Gregorek**

Dosah: **2 605** GRP: **0,06** OTS: **0,00** AVE: **337** Eur

Pondelok 14.11.2022, 09:00

Iné termíny

Pozývame Vás na predajnú včelársku výstavu, ktorá sa uskutoční v dňoch 4.11. až 20.11.2022 denne v čase od 9:00 do 17:00 hod. Vystavovatelia poskytnú poradenskú činnosť **a** rôzne konzultácie, predaj medu **a** iných včelárskych výrobkov vrátane ochutnávok **a** tvorivých dielní.

Cez víkend 12. **a** 13. novembra sa môžete zúčastniť prednášok **pre** laickú i odbornú verejnosť. Presný program bude známy neskôr. Otváracie hodiny areálu (záhrada **a** skleníky) ostávajú platné ako doteraz, tzn. od 9:00 do 15:00 hod.

Víkendové prednášky:

12.11.2022

10:00 hod. - Vladimíra Kňazovická - Pôvod **a** využitie včelích produktov 14:00 hod. - **Robert Gregorek** - Krajinárske opatrenia inšpirované prírodou so zameraním na podporu včely medonosnej **a** iných opeľovačov, čiastkové poznatky získané pri práci s jednoduchými úlmi s rotujúcim plodiskom

13.11.2022

09:30 hod. - Jaroslav Pásler - Pomôcky pri chove matiek 14:00 hod. - Jaroslav Gasper - Úľová problematika: História **a** súčasnosť

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí **a** preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín **a** čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: upjs.sk